

Article type: Research Article

Cite the article: Moradi, M., Ghaempanah, M. (2025). The relationship between financial reporting transparency, audit quality and stock price crash risk in Islamic environments. *Journal of Accounting, Auditing and Finance in islamic enviroments*, 2(6), .78-108.

The relationship between financial reporting transparency, audit quality and stock price crash risk in Islamic environments

Majid Moradi¹, Morteza Ghaem Panah²

1. Assistant Professor, Department of Accounting, Saveh Branch, Islamic Azad University, Saveh, Iran. (Email: waw1511@yahoo.com).
2. Master student in Accounting, Department of Accounting, Nasser Khosrow Institute of Higher Education, Saveh, Iran. (Email: morteza.gh@hnkh.ac.ir).

ABSTRACT

Received: 26/08/2024 – Reviewed: 18/01/2025 – Accepted: 13/02/2025

The present study was conducted to investigate the relationship between financial reporting transparency, audit quality and stock price crash risk in Islamic environments. The statistical population of this study is all companies listed on the Tehran Stock Exchange during the years 2011 to 2021. The multivariate regression method was used to test the research hypotheses. The research method is inductive-deductive in which theoretical foundations and research background were collected through the library, articles and the Internet, and the research hypotheses were rejected or proven by using appropriate statistical methods to generalize the results. Financial data was collected in Excel software to form a database and then analyzed using Eviews software to test the research hypotheses. The research results showed that there is a significant and positive relationship between financial reporting transparency and crash risk. Lack of transparency of financial information increases the possibility of a sudden influx of bad news into the market and, as a result, the risk of stock price crash. Also, lack of transparency in financial reporting has a significant and inverse relationship with audit quality.

Keywords : Financial Reporting Transparency, Information Asymmetry, Audit Quality, Stock Price Crash Risk.

DOI: 10.22034/AAFIE.2025.475312.1050

©Authors retain the copyright and full publishing rights

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

استاد به مقاله: مرادی، معجید، قائم پناه، مرتضی (۱۴۰۴). رابطه عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی و ریسک سقوط قیمت سهام در محیط های اسلامی. *حسابداری، حسابرسی و تأمین مالی در محیط های اسلامی*، ۲ (۶)، ۷۸-۱۰۸.

رابطه عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی و ریسک سقوط قیمت سهام در محیط های اسلامی

معجید مرادی^۱، مرتضی قائم پناه^۲

۱. استادیار گروه حسابداری، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران.
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی رابطه عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی و ریسک سقوط قیمت سهام در محیط های اسلامی صورت پذیرفته است. جامعه آماری این پژوهش، کلیه شرکت های بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ می باشد. جهت آزمون فرضیه های پژوهش از روش رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. روش پژوهش به صورت استقرایی-قیاسی است که در آن مبانی نظری و پیشینه پژوهش از راه کتابخانه، مقاله و اینترنت جمع آوری شده و رد یا اثبات فرضیه های پژوهش با به کارگیری روش های آماری مناسب در تعمیم نتایج استفاده شده است. داده های مالی در نرم افزار اکسل جهت تشکیل پایگاه داده ها جمع آوری شده است و سپس با استفاده از نرم افزار ایویوز جهت آزمون فرضیه های تحقیق مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. نتایج پژوهش نشان داد بین عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه معناداری و مثبت وجود دارد. عدم شفافیت اطلاعات مالی احتمال ورود ناگهانی توده اخبار بد به بازار و در نتیجه، ریسک سقوط قیمت سهام را افزایش می دهد. و همچنین عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه معنادار و معکوس دارد.

کلیدواژه ها: شفافیت گزارشگری مالی، عدم تقارن اطلاعاتی، کیفیت حسابرسی، ریسک سقوط قیمت سهام

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۶/۰۵
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۷/۲۹
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۱۱/۲۵

DOI: 10.22034/AAFIE.2025.475312.1050

©Authors retain the copyright and full publishing rights

مقدمه

سقوط قیمت سهام پدیده‌ای است که در آن قیمت سهام دچار تعدیل شدید منفی و ناگهانی می‌گردد. مدیریت شرکت که به دلیل انگیزه‌های خودخواهانه و یا خیرخواهانه (در جهت اهداف سازمان) با استفاده از سیستم حسابداری، اقدام به بیش‌نمایی عملکرد شرکت از طریق به تعویق انداختن در انتشار اخبار بد و نیز تسریع در انتشار اخبار خوب می‌نماید که این روند عدم شفافیت اطلاعات مالی و ایجاد حباب در قیمت سهام شرکت را در پی دارد. از دیگر سو عنایت ویژه به کیفیت حسابرسی انجام شده بر روی صورت‌های مالی به واسطه جدیت و دقت در رسیدگی، رفتار فرصت‌طلبانه مدیران را محدود می‌نماید و باعث شناسایی به موقع زیان و تأخیر در شناسایی سود می‌گردد. همچنین حسابرسان برای کسب و یا حفظ شهرت و اعتبار خود برآنند که رسیدگی‌های دقیقتری انجام داده و از دعاوی حقوقی و محرومیت‌ها اجتناب کنند و کیفیت اطلاعات مالی را افزایش دهند که در نتیجه آن، شفافیت اطلاعات مالی شرکت‌ها افزایش می‌یابد. از منظر تئوری هزینه نمایندگی، مدیران انگیزه‌ها و دلایل زیادی برای پنهان کردن اطلاعات منفی شرکت دارند، از جمله به حداکثر رساندن قراردادهای جبران خسارت و فرار از نگرانی‌های دعوی قضایی. هنگامی که چنین اطلاعات منفی برای مدت طولانی انباشته می‌شود و در قیمت سهام منعکس نمی‌شود، قیمت سهام بیش از حد از ارزش واقعی شرکت بالاتر می‌رود و حباب را تشکیل می‌دهد. با این حال، زمانی که انباشت اطلاعات منفی از آستانه فراتر رفت، اطلاعات بلافاصله به بازار پخش می‌شود که منجر به یک حباب می‌شود که پس از آن خطر سقوط ظاهر می‌شود. طبق نظر جنسن و مک‌کلینگ (۱۹۷۶)، یک سهامدار کنترل‌کننده به دلیل هزینه‌های بالای نمایندگی احتمالاً با هدف تعقیب منافع خصوصی خود در یک محیط نامتقارن اطلاعاتی، فرصت‌طلبانه عمل می‌کند. بنابراین، شرکت‌هایی با عدم تقارن اطلاعاتی کمتر، ریسک سقوط قیمت سهام کمتری را در معرض خطر قرار می‌دهند. مطالعات مختلفی عوامل تعیین‌کننده ریسک سقوط قیمت سهام را بررسی کرده‌اند و گزارش داده‌اند که عدم شفافیت گزارشگری مالی و حاکمیت شرکتی، که بر هزینه‌های آژانس تأثیر می‌گذارد، بر ریسک سقوط قیمت سهام

تأثیر می‌گذارد. زمانی که مدیران از روشهای گزارشگری استفاده می‌کنند که منعکس کننده وضعیت دقیق شرکتشان نیست، مدیریت سود اتفاق می‌افتد. مدیریت سود زمانی رخ می‌دهد که، مدیران از قضاوت در گزارشگری مالی استفاده کنند و معاملات را طوری ترتیب دهند تا گزارش های مالی موجب گمراهی برخی افراد برخوردار شود کیفیت گزارشگری مالی نهایتاً بستگی به کیفیت هر بخش از فرایند گزارشگری مالی دارد. با توجه به اهمیت موضوع به بررسی رابطه عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی و ریسک سقوط قیمت سهام در شرکت های بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازیم.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

ریسک سقوط قیمت سهام به نسبت قیمت بسیار پایین به سود تعریف می‌شود. هاتون و همکاران^۱ (۲۰۰۹) ریسک تصادف را همان ریسک دنباله دار تفسیر می‌کنند که از توزیع نرمال همانطور که در آمار استفاده می‌شود به دست می‌آید. سرمایه گذاران بیشتر پذیرای ریسک های مرتبط با سقوط قیمت سهام هستند تا افزایش. بنابراین، پاسخ قیمت سهام به دلیل افزایش اطلاعات منفی نامتقارن است. در مدل سنتی قیمت گذاری دارایی های سرمایه ای^۲ به دلیل اینکه نسبت سود قیمتی از توزیع نرمال در نظر گرفته می‌شود، ریسک از طریق تنوع بخشی توزیع می‌شود. با این حال، در واقعیت، زمانی که قیمت سهام سقوط می‌کند، نسبت درآمد قیمت به طور منفی منحرف می‌شود، که حل و فصل ریسک های مرتبط را از طریق تنوع برای سرمایه گذاران دشوار می‌کند (ابراگیموف و والدن^۳، ۲۰۰۷). یعنی سقوط قیمت سهام به عنوان نوعی ریسک دنباله دار، غیر قابل پیش بینی است و احتمال وقوع آن در بازارهای مالی و اقتصادی کم است. با این حال، زمانی که این اتفاق بیفتد، منجر به نسبت قیمت به درآمد بسیار پایین می‌شود. بنابراین، تأثیر قابل توجهی بر نظریه پرتفوی و مدل های قیمت گذاری دارایی و اختیار دارد. (مارتانی و همکاران^۴، ۲۰۲۱). رفتار توده وار منجر به

1. Hatoun et al

2. CAPM

3. Ebragimov and Walden

4 Martani et al

قیمت گذاری نادرست داراییها و شکل گیری پدیده حباب قیمت ها و پیامد آن سقوط قیمت سهام خواهد بود. از آنجاییکه قیمت دارایی های مالی بر تخصیص منابع در اقتصاد بسیار اثرگذار است، هرگونه اختلال و انحراف گسترده در بازار سرمایه منجر به عدم تخصیص بهینه منابع خواهد گردید (بوکین لین و نان وو^۱، ۲۰۲۳). هوانگ و همکاران^۲ (۲۰۱۲) گزارش دادند که حتی اگر تنها ۱ درصد از سهام فهرست شده در بازار سهام ایالات متحده از سال ۱۹۶۳ تا ۲۰۰۹ حذف شوند، میانگین نسبت درآمد قیمت روزانه بیشتر خواهد بود. از دو برابر این نشان می‌دهد که ریسک سقوط قیمت سهام، هم برای سرمایه‌گذاران و هم برای شرکت‌ها مورد توجه جدی است. پس از سقوط بازار سهام در طول بحران مالی ۲۰۰۸، بسیاری از مطالعات بر روی تجزیه و تحلیل عوامل تعیین کننده ریسک سقوط قیمت سهام متمرکز شدند. مطالعات قبلی در مورد ریسک سقوط قیمت سهام، عوامل تعیین کننده سقوط بازار سهام را بررسی کردند یا ریسک سقوط قیمت سهام تک تک سهام را از نظر تئوری قیمت گذاری دارایی توضیح دادند. با این حال، اخیراً علاوه بر این عوامل، مطالعات زیادی در مورد اثرات ویژگی های شرکت از جمله هزینه نمایندگی و به ویژه شفافیت شرکتی و حاکمیت شرکتی بر همزمانی قیمت سهام و ریسک سقوط قیمت سهام انجام شده است. (ارطغرول و همکاران^۳، ۲۰۱۷). هاتون و همکاران (۲۰۰۹) یک رابطه منفی بین کیفیت اطلاعات و احتمال خطر تصادف پیدا کردند. آن و ژانگ (۲۰۱۳) دریافتند که سرمایه گذاران نهادی متعهد، ریسک سقوط قیمت سهام و همزمانی قیمت سهام را با کاهش احتکار اخبار بد مدیریتی کاهش می‌دهند. (طالب پور اصل و همکاران، ۱۴۰۰) در بازار، ریسک سقوط قیمت سهام را می توان به روش های مختلفی تعریف کرد. با این حال، یکی از ویژگی های ریسک سقوط قیمت سهام، چولگی منفی است که در نهایت منجر به نوسانات بیشتر در بازده منفی می شود. مطالعات قبلی برای توضیح این توزیع نامتقارن یا نوسانات نامتقارن انجام شده است. تئوری های مالی سنتی تغییرات در مدل های اهرم مالی عملیاتی و مالی را با فرض

---

1 Boqin lin and Nawo

2 Huang et al

3 Erteghroul et al

سرمایه گذار نماینده، مکانیسم های بازخورد نوسانات و حباب تصادفی به عنوان عوامل تعیین کننده ریسک سقوط قیمت سهام گزارش می کنند. با این حال، مطالعات اخیر روش های مرتبط با ریسک سقوط قیمت سهام را با ویژگی های شرکت های منفرد توسعه داده اند. عوامل تعیین کننده ریسک سقوط قیمت سهام سطح شرکت گسترده است، اما مهمترین عامل پیشنهاد شده توسط مطالعات قبلی هزینه نمایندگی است که باعث عدم تقارن اطلاعاتی می شود. (کیم و ژانگ، ۲۰۱۵). اگر عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه گذاران زیاد باشد، اخبار منفی شرکت به موقع به بازار سرمایه تحویل داده نمی شود. مدیرانی که دارای مزیت های اطلاعاتی هستند، احتمالاً اطلاعات را دستکاری، به تاخیر انداختن و پنهان می کنند تا منافع خصوصی خود را به حداکثر برسانند. با این حال، حتی اگر مدیران به طور مداوم تلاش کنند تا افشای اطلاعات منفی را انباشته کنند، نمی توانند اطلاعات منفی را فراتر از یک نقطه بحرانی جمع آوری کنند. هنگامی که انباشت اطلاعات منفی از آستانه عبور می کند، به سرعت در بازار پخش می شود و منجر به سقوط قیمت سهام می شود. هاتون و همکاران (۲۰۰۹) رابطه بین عدم شفافیت حسابداری شرکتی، ریسک سقوط قیمت سهام و چولگی منفی را با استفاده از مجموع متحرک سه ساله قدر مطلق اعلام تعهدی اختیاری به عنوان نماینده ای برای شفافیت گزارش مالی مورد مطالعه قرار داد. آنها گزارش می دهند که شرکت هایی که صورت های مالی مبهم تری دارند، بیشتر در معرض خطر سقوط هستند. (فروغی و میرزایی، ۱۴۰۰)

کیفیت گزارشگری مالی، دقت و صحت گزارش های مالی در بیان اطلاعات مربوط به عملیات شرکت، خصوصاً جریان های نقدی مورد انتظار، به منظور آگاه نمودن سرمایه گذاران می باشد. گزارشگری مالی فقط یک محصول نهایی نیست، بلکه فرایندی متشکل از چندین جزء است. براساس چارچوب پیشنهادی، کیفیت گزارشگری مالی نهایتاً بستگی به کیفیت هر بخش از فرایند گزارشگری مالی دارد. هدف از ارائه گزارشگری مالی پاسخگویی به نیازها و خواسته های اطلاعاتی استفاده کنندگان برون سازمانی است. هدف اصلی

گزارشگری مالی بیان آثار اقتصادی رویدادهای مالی بر وضعیت و عملکرد واحد تجاری برای کمک به اشخاص خارجی است. براساس نظر هیئت تدوین استانداردهای حسابداری، گزارشگری مالی نه تنها شامل صورت های مالی بلکه در برگیرنده ابزارها یا روش های اطلاع رسانی است و این ابزارها به صورت مستقیم یا غیر مستقیم با اطلاعاتی سروکار دارند که به وسیله حسابداری ارائه می شود. یعنی اطلاعاتی درباره منابع شرکت، دارایی ها، بدهی ها، سود و غیره. کمیته تدوین استانداردهای حسابداری ایران در مفاهیم نظری گزارشگری مالی بیان می کند که اتخاذ تصمیمات اقتصادی توسط استفاده کنندگان صورت های مالی مستلزم ارزیابی توان واحد تجاری جهت ایجاد وجه نقد و قطعیت آن است. بی شک یکی از مهمترین دغدغه های یک سرمایه گذار، بررسی ریسک های مترتب بر سرمایه گذاری و تصمیم گیری در خصوص ورود و یا عدم ورود به یک سرمایه گذاری خاص است. بدین منظور، سرمایه گذار ریسک های سیستماتیک و غیرسیستماتیک را مدنظر قرار میدهد و برای کنترل هر یک از آنها راهکارهایی مناسب را در پیش خواهد گرفت (مرادی و همکاران، ۱۴۰۳). یکی از ریسک هایی که هر سرمایه گذار در زمان ورود به بازار سرمایه و بورس با آن دست و پنجه نرم خواهد کرد، ریسک سقوط قیمت سهام است. پژوهش ها نشان میدهد، وجود اخبار خوب و یا بد پیرامون یک شرکت میتواند موجب ایجاد صف های خرید و یا فروش و تغییرات بیش از حد متعارف در قیمت سهام شود. گزارش های مالی محافظه کارانه موجب می شود تا افشای اطلاعات خوب که بدون منبع هستند و هنوز به قطعیت نرسیده اند تا زمان رخداد آنها به تعویق بیفتد؛ بنابراین انتظار میرود سیاست های محافظه کارانه در تهیه گزارش های مالی سبب شود که احتمال ریسک سقوط قیمت سهام در آینده کاهش یابد. بررسی مسئولیت اجتماعی شرکتها در خصوص ریسک سقوط قیمت سهام و ارتباط آن با شفافیت گزارش های مالی، توسط کیم و همکاران (۲۰۱۴) نیز نشان داد رعایت شفافیت مالی بیشتر توسط شرکت ها و عدم تمایل به پنهان کردن اخبار بد، موجب کاهش ریسک سقوط قیمت سهام می شود. این موضوع تأثیر تهیه گزارش های مالی با رویکرد محافظه کارانه و نقش کیفیت گزارش های مالی در ریسک سقوط قیمت سهام را

نشان می دهد.

مظاهری و همکاران (۱۴۰۳) به بررسی مدل سازی وابستگی سقوط قیمت سهام با رویکرد تابع کاپولا - گارچ شرطی و ارتباط آن با ساختار قیمت گذاری منطقی سهام پرداختند. یافته های پژوهش نشان می دهد که بین سقوط قیمت سهام و حباب های مبتنی بر ساختار قیمت گذاری منطقی سهام رابطه معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر در شرایط محیطی کشور ما، شرایط سقوط قیمت سهام هم راستا با حباب های قیمتی شکل گرفته مبتنی بر قیمت گذاری منطقی سهام نمی باشد.

برزگر و فقیه (۱۴۰۲) به بررسی خوانایی گزارشگری مالی و همزمانی قیمت سهام با نقش تعدیلگر پوشش رسانه ای مدیرعامل پرداختند. اطلاعات ۹۹ شرکت طی دوره ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. همچنین، نتایج بر مبنای اجزای محیط اطلاعاتی شامل عرضه و تقاضای اطلاعات توسعه داده شده و درون زایی خوانایی گزارشگری مالی به روش ۲SLS آزمون شده است. یافته ها نشان داد که خوانایی گزارشگری مالی منجر به کاهش هم زمانی قیمت سهام شده و این رابطه در شرکت هایی که پوشش رسانه ای مدیرعامل بیشتر است، بارزتر بوده و آن را تقویت کرده است.

رجب کردی و تختایی (۱۴۰۰) در مطالعه ای به بررسی «تأثیر حق الزحمه خدمات غیر حسابرسی و دوره تصدی شریک حسابرس بر کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» پرداختند. هدف این پژوهش بررسی تأثیر حق الزحمه خدمات غیر حسابرسی و تداوم تصدی شریک حسابرس با کیفیت حسابرسی در ۱۰۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۳-۱۳۹۷ می باشد که با استفاده از رگرسیون حداقل مربعات مبتنی بر داده های تابلویی مورد آزمون قرار گرفته است. و بر اساس آن دوفرضیه تدوین شده است، نتایج حاصل از آزمون فرضیات پژوهش نشان میدهد که حق الزحمه خدمات غیر حسابرسی تأثیر مثبت و معنادار بر کیفیت حسابرسی دارد، نتایج همچنین نشان میدهد تداوم تصدی شریک حسابرس تأثیر مستقیم و معنادار بر کیفیت حسابرسی دارد.

طالب پور اصل و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه ای به «بررسی تأثیر چرخش مؤسسات حسابرسی بر کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» پرداختند. در پژوهش حاضر نیز، تأثیر چرخش مؤسسات حسابرسی بر کیفیت حسابرسی مورد بررسی قرار می گیرد. نمونه انتخابی برای پژوهش حاضر در بازه زمانی ۱۳۸۶ لغایت ۱۳۹۳ تعداد ۱۶۶ شرکت بود که ۹۸ شرکت بدون تعویض حسابرس و ۶۸ شرکت دارای تعویض حسابرس بودند. پژوهشگران برای کیفیت حسابرسی سه معیار، وجود بند تداوم فعالیت در گزارش حسابرسی، اقلام تعهدی اختیاری و تعدیلات سنواتی را انتخاب کردند که نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها برای نمونه های انتخابی، نشان داد که نه تنها کیفیت حسابرسی در هنگام تعویض حسابرس افزایش پیدا نکرده بلکه طولانی شدن دوره های تصدی حسابرسان منجر به بهبود کیفیت حسابرسی می گردد. این نتیجه برای هر سه معیار مورد بررسی یکسان بود.

فروغی و میرزایی (۱۴۰۰) به بررسی ارتباط بین محافظه کاری شرطی در گزارشگری مالی و ریسک سقوط قیمت سهام آتی قیمت سهام در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته ها نشان داد که بین محافظه کاری شرطی و ریسک سقوط قیمت سهام رابطه معکوس وجود دارد و در شرایطی که بین مدیران و سرمایه گذاران عدم توانایی اطلاعاتی وجود دارد توانایی محافظه کاری شرطی جهت کاهش ریسک سقوط قیمت سهام بیشتر است.

مرادی و همکاران^۱ (۲۰۲۲) در پژوهشی، به بررسی ضعف رفتارهای اخلاقی مدیران بر ریسک سقوط قیمت سهام و کیفیت گزارشگری مالی با استفاده از نمونه ای متشکل از ۱۳۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از سال ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ پرداختند. نتایج نشان داد که ضعف رفتارهای اخلاقی مدیران در شرکت ها ریسک سقوط قیمت سهام را افزایش می دهد. همچنین نشان می دهد که ضعف رفتارهای اخلاقی مدیران نیز کیفیت گزارشگری مالی را کاهش می دهد.

پین و ویلیامسون^۱ (۲۰۲۱) در مطالعه ای به «بررسی تأثیر مدیریت متقابل مدیر مالی / شرکت حسابرسی بر کیفیت حسابرسی» پرداختند. این مطالعه بررسی می کند که آیا میزان روابط حرفه ای بین یک مؤسسه حسابرسی و مدیر مالی بر کیفیت حسابرسی تأثیر می گذارد یا خیر. نتایج حاکی از آن است که تصدی شرکت حسابرسی متقابل مدیر مالی با کیفیت حسابرسی که با میزان اقلام تعهدی اختیاری اندازه گیری می شود، پایین تر است. این تأثیرات در یک نمونه فرعی از شرکت هایی که سطوح بالاتری از نگرانی های حاکمیت شرکتی دارند، متمرکز شده اند. این یافته ها پیامدهایی برای سیاست های مربوط به چرخش مؤسسه حسابرسی دارد. به طور خاص، نتایج نشان می دهد که تنظیم کننده ها باید در هنگام ارزیابی خط مشی های چرخش مؤسسه حسابرسی، سایر روابط زیربنای تصدی مؤسسه حسابرسی، مانند روابطی که بین مؤسسه حسابرسی و پرسنل مشتری شکل می گیرد، در نظر بگیرند.

کوسندیس و همکاران^۲ (۲۰۲۰) به بررسی ارتباط بین محافظه کاری حسابداری و ریسک سقوط قیمت سهام شرکت های بورس آمریکا پرداختند نتایج نشان می دهد که رابطه ای منفی بین و محافظه کاری مشروط و غیرمشروط با خطر سقوط قیمت سهام در آینده وجود دارد.

آمان^۳ (۲۰۲۰) بررسی اثر پوشش خبری رسانه بر روی سقوط ها و جهش های قیمت سهام در شرکت های بورس ژاپن پرداخت. نتایج نشان می دهد که تازه سقوط قیمت با پوشش رسانه ای و تمرکز فصلی آن افزایش می یابد این یافته ها نشان داد که گزارش های زیاد رسانه ای در مورد یک شرکت سرعت واکنش های بسیار بزرگ در بازار نسبت به اخبار آن شرکت می شود هر چند شواهدی مبنی بر تأثیر مثبت پوشش رسانه ای بر تجهیز قیمت سهام مشاهده نشد

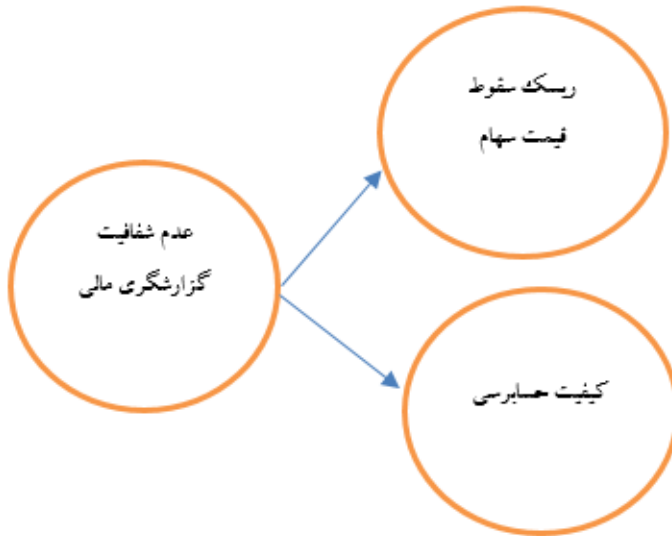
آن و ژانگ^۴ (۲۰۲۰) به بررسی ارتباط بین همزمانی قیمت و ریسک سقوط قیمت سهام سرمایه گذاران نهادی در شرکت های بورس آمریکا پرداختند. نتایج نشان می دهد که هر

---

1. Payne & Williamson
2. Kosendis et al
3. Aman
4. Ann and Xang

دو متغیر همزمانی قیمت و خطر سقوط قیمت سهام رابطه منفی و مالکیت نهادی در شرکت ها دارند و این رابطه در مورد سرمایه گذار نهادی گذرا که تمایل بیشتر بر تجارت دارند تا نظارت، مثبت می باشد.

مدل مفهومی تحقیق

(سو جون و همکاران، ۲۰۲۰)

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی:

عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی و ریسک سقوط قیمت سهام در شرکتهای بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارند.

فرضیه های فرعی:

عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط قیمت سهام رابطه دارد.

عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه دارد.

روش پژوهش

برای اندازه گیری ریسک سقوط قیمت سهام، ابتدا بازده هفتگی خاص شرکت را تخمین می زنیم که تاثیر بازار از آن حذف می شود. به طور خاص، مطابق با مدل بازار چن و همکاران. (۲۰۰۱)، رگرسیون زیر، معادله (۱)، از بازده هفتگی $r_{jt}+1$ سهام شرکت منفرد j در زمان t به عنوان متغیر وابسته استفاده می کند و از شاخص ارزشی بازار r_{mt} در دوره قبل و در دوره بعد به عنوان متغیر وابسته استفاده می کند. متغیر مستقل شاخص بازار وزن دار ارزشی در دوره های قبل و بعد برای کنترل معاملات غیرهمزمان و برآورد بازده هفتگی خاص شرکت گنجانده شده است.

$$\gamma_{j,t} = \alpha_0 + \alpha_1\gamma_{m,t-2} + \alpha_2\gamma_{m,t-1} + \alpha_3\gamma_{m,t} + \alpha_4\gamma_{m,t+1} + \alpha_5\gamma_{m,t+2} + \epsilon_{i,t} \quad (1)$$

باقیمانده برآورد شده از معادله (۱) دارای توزیع بسیار اریب است. بنابراین، برای تشکیل یک توزیع متقارن تقریباً، 1 را به عبارت باقیمانده $\epsilon_{i,t}$ اضافه می کنیم و سپس مقدار لگاریتمی طبیعی $W_{j,t}$ را به عنوان بازده هفتگی خاص شرکت نشان داده شده در معادله (۲) به صورت زیر تعریف می کنیم.

$$W_{j,t} = \ln(1 + e_{j,t}) \quad (2)$$

در این مطالعه، سه ریسک سقوط قیمت سهام با استفاده از بازده هفتگی خاص شرکت $W_{j,t}$ تخمین زده معادله (۲) اندازه گیری شد. اولین متغیر ریسک سقوط قیمت سهام، CRASH، یک متغیر ساختگی است که اگر شرکت ریسک سقوط قیمت سهام را تجربه کند، یک متغیر است، اما در غیر این صورت صفر است. به طور خاص، اگر بازده هفتگی خاص شرکت در سال t کوچکتر از مقدار منفی بدست آمده از ضرب ۳.۰۹ در انحراف معیار میانگین ارزش توزیع بازده هفتگی خاص شرکت در طول دوره کلی باشد، آنگاه شرکت در نظر گرفته می شود که تجربه کرده است. سقوط قیمت سهام بنابراین، متغیر CRASH یک متغیر ساختگی است که اگر شرکتی یک یا چند بازده هفتگی خاص شرکت

را تجربه کند که حداقل ۳.۰۹ انحراف استاندارد کمتر از میانگین آن در یک سال معین داشته باشد، دارای مقدار ۱ و در غیر این صورت صفر است. برش یک انحراف استاندارد ۳.۰۹ انتخاب شد زیرا فراوانی ۰.۱٪ پایین تر از میانگین کلی توزیع بازده هفتگی بسیار کم است.

دومین معیار ریسک سقوط قیمت سهام، متغیر چولگی منفی بازده سهام (NCSKEW)، یک متغیر پیوسته است که میزان ریسک تصادف را نشان می‌دهد. اگر ریسک سقوط قیمت سهام یک شرکت خاص بالا باشد، بازده هفتگی خاص شرکت به سمت چپ تغییر می‌کند. بنابراین، اگر چولگی بازده هفتگی خاص شرکت شدید باشد، ریسک سقوط قیمت سهام بالا در نظر گرفته می‌شود. بنابر گفته چن و همکاران، متغیر چولگی منفی بازده سهام (NCSKEW)، به عنوان چولگی منفی شرکت تعریف شد و با استفاده از معادله زیر اندازه‌گیری شد. (چن و همکاران، ۲۰۰۱).

$$NSKEW = - \left[\frac{n(n-1)^{\frac{3}{2}} \sum W_{j,t}^3}{(n-1)(n-2) \left\{ \sum W_{j,t}^2 \right\}^{\frac{3}{2}}} \right]$$

متغیر n تعداد مشاهدات در بازده هفتگی خاص شرکت در سال t است و W بازده هفتگی خاص شرکت برآورد شده در رابطه (۲) است. برای راحتی تفسیر، یک مقدار منفی برای چولگی منفی بازده سهام (NCSKEW)، با در نظر گرفتن این تفسیر در نظر گرفته شد که هر چه مقدار چولگی منفی بیشتر باشد، خطر سقوط بیشتر است. سومین معیار ریسک سقوط قیمت سهام، متغیر نوسانات رو به بالا (DUVOL)، به عنوان نوسانات نامتقارن بین بازده مثبت و منفی سهام اندازه‌گیری شد. به منظور اندازه‌گیری متغیر نوسانات رو به بالا (DUVOL)، بازده هفتگی منفرد هر سهام j دارای نمونه‌های هفتگی (هفته‌های "پایین") کمتر از میانگین سالانه بازده سهام (هفته‌های "پایین") و نمونه‌های هفتگی بالاتر از بازده میانگین سالانه سهام ("بالا"). هفته). سومین معیار ریسک سقوط قیمت سهام با تقسیم انحراف استاندارد گروه نمونه با بازده هفتگی خاص شرکت زیر متوسط بازده سهام سالانه

بر انحراف استاندارد گروه نمونه با بازده هفتگی خاص شرکت بالاتر از میانگین بازده سهام سالانه به دست آمد.

$$DUVOL = \log \left\{ (n_u - 1) \sum_{Down} W_{j,t}^2 / (n_d - 1) \sum_{Up} W_{j,t}^2 \right\}$$

متغیر مستقل فرضیه اول این تحقیق عدم شفافیت گزارشگری مالی است. مجموع متحرک ۳ سال قبل قدر مطلق اقلام تعهدی اختیاری برای اندازه گیری عدم شفافیت گزارشگری مالی استفاده می شود. و ما مدل همسان عملکرد کوتاری و همکاران (۲۰۰۵) را برای تخمین اقلام تعهدی اختیاری طبق رابطه (۳) اتخاذ کردیم.

$$TA_{i,t}/A_{i,t-1} = \beta_0 + \beta_1 (I/A_{i,t-1}) + \beta_2 [(\Delta Si,t - \Delta AR_{i,t})/A_{i,t-1}] + \beta_3 PPE_{i,t}/A_{i,t-1} + \beta_4 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (3)$$

$TA_{i,t}$ = Net income – cash flow from operating activities;

$A_{i,t-1}$ = Total assets;

$\Delta Si,t$ = Changes in sales;

$\Delta AR_{i,t}$ = Changes in accounts receivable;

$PPE_{i,t}$ = Tangible assets – land-construction in progress;

$ROA_{i,t}$ = Net income/total assets;

ε = Residuals; and

i,t = firm, year

برای کاهش خطاهای اندازه گیری هنگام تخمین اقلام تعهدی اختیاری، صنایعی با کمتر از ۲۰ نمونه در سال صنعت کنار گذاشته شدند. مجموع متحرک ۳ سال قبل قدر مطلق باقیمانده معادله (۳) برای تأیید [فرضیه ۱] گرفته می شود. سطح بالای قدر مطلق اقلام تعهدی اختیاری نشان می دهد که عدم شفافیت گزارشگری مالی بالا است.

این مطالعه بررسی می کند که آیا عدم شفافیت گزارشگری مالی به طور قابل توجهی

ریسک سقوط قیمت سهام را افزایش می‌دهد یا خیر. در مقابل، ما همچنین بررسی می‌کنیم که آیا کیفیت حسابرسی بهتر ریسک سقوط سهام را کاهش می‌دهد یا خیر. بنابراین از بازده هفتگی خاص شرکت، چولگی منفی بازده سهام و نوسانات رو به بالا که نشان دهنده ریسک سقوط قیمت سهام هستند به عنوان متغیرهای وابسته استفاده شد. متغیر عدم شفافیت گزارشگری مالی (FRO) و متغیر کیفیت حسابداری (Big 4) به همراه متغیر کنترل در متغیرهای مستقل برای تشکیل مدل رگرسیون معادلات (۴) ~ (۶) قرار گرفتند. از آنجایی که متغیر ریسک سقوط قیمت سهام (CRASH) یک متغیر ساختگی است، معادله (۴) بر اساس یک رگرسیون لجستیک است، در حالی که معادلات (۵) و (۶) مدل‌های رگرسیون خطی هستند.

$$\begin{aligned} CRASH_{i,t+1} = & \gamma_0 + \gamma_1 FRO_{i,t} \text{ or } BIG4_{i,t} + \gamma_2 SIZE_{i,t} \\ & + \gamma_3 SIGMA_{i,t} + \gamma_4 RET_{i,t} + \gamma_5 MB_{i,t} \\ & + \gamma_6 LEV_{i,t} + \gamma_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad (4)$$

$$\begin{aligned} NSKEW_{i,t+1} = & \gamma_0 + \gamma_1 FRO_{i,t} \text{ or } BIG4_{i,t} + \gamma_2 SIZE_{i,t} \\ & + \gamma_3 SIGMA_{i,t} + \gamma_4 RET_{i,t} + \gamma_5 MB_{i,t} \\ & + \gamma_6 LEV_{i,t} + \gamma_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad (5)$$

$$\begin{aligned} DUVOL_{i,t+1} = & \gamma_0 + \gamma_1 FRO_{i,t} \text{ or } BIG4_{i,t} + \gamma_2 SIZE_{i,t} \\ & + \gamma_3 SIGMA_{i,t} + \gamma_4 RET_{i,t} + \gamma_5 MB_{i,t} \\ & + \gamma_6 LEV_{i,t} + \gamma_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad (6)$$

متغیرهای مورد علاقه در این مطالعه FRO و BIG4 هستند. در اینجا، γ_1 ضریب این متغیرها، ضریب رگرسیون علاقه است که فرضیه را تأیید می‌کند. بنابراین، اگر ضریب FRO، γ_1 یک مقدار مثبت آماری معنی‌دار باشد، این نشان می‌دهد که با افزایش شفافیت گزارش‌گری مالی، اندازه ریسک سقوط قیمت سهام افزایش می‌یابد که با فرضیه ۱ [مطابقت دارد. با گنجاندن BIG4 به عنوان یک متغیر مستقل، اگر ضریب γ_1 BIG4 یک مقدار منفی آماری معنی‌دار باشد، این نشان می‌دهد که با افزایش کیفیت حسابرسی، اندازه ریسک سقوط

قیمت سهام شرکت حسابرسی شده کاهش می‌یابد که با [فرضیه ۲] سازگار است. به عنوان متغیرهای کنترل، چن و همکاران (۲۰۰۱) متغیرهایی را شامل می‌شود که بر ریسک سقوط قیمت سهام تأثیر می‌گذارند. ابتدا متغیر SIZE را به مدل اضافه می‌کنند تا اندازه شرکت را کنترل کنند - لگاریتم طبیعی ارزش بازار، و بزرگی نوسانات بدون قید و شرط بازده کلی (SIGMA) به عنوان یک متغیر کنترل گنجانده شده است. ما میانگین حسابی سالانه (RET) بازده هفتگی خاص شرکت را وارد کردیم. ما علاوه بر این شامل بازده دارایی‌ها (ROA) برای کنترل عملکرد، و همچنین ارزش شرکت (MB) و نسبت بدهی (LEV) می‌شویم.

جامعه آماری، حجم نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۰-۱۴۰۰ است که بنا بر اعلام سایت رسمی بورس تهران کلیه شرکت‌های پذیرفته شده تا سال ۱۴۰۰ شامل ۴۵۸ شرکت در ۳۷ گروه صنعتی بوده‌اند. برای انتخاب نمونه از روش غربالگری (حذفی) استفاده شده است. به این منظور ۵ معیار وجود دارد:

- ۱) شرکت باید قبل از سال ۱۳۹۰ در بورس اوراق تهران پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۴۰۰ در بورس فعال باشد.
- ۲) شرکت طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ تغییر سال مالی نداشته باشد و سل مالی آن به پایان اسفند ماه منتهی شود.
- ۳) شرکت دارای فعالیت مستمر بوده و امکان محاسبه بازده ماهانه برای آن وجود داشته باشد.
- ۴) شرکت در گروه شرکت‌های سرمایه‌گذاری یا واسطه‌گری‌های مالی نباشد.
- ۵) اطلاعات مورد نیاز شرکت در دسترس باشد.

روش و ابزار گردآوری داده‌ها

جهت انجام این تحقیق منابع اطلاعاتی به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ دسته اول مربوط به ادبیات تحقیق و پیشینه آن می‌شود که از منابع کتابخانه‌ای، مجلات داخلی و خارجی و پایگاه‌های اطلاعاتی، مقالات و پایان‌نامه‌ها استفاده می‌شود، دسته دوم منابع مربوط به جمع‌آوری داده‌هاست که به سایت سازمان بورس و اوراق بهادار تهران و سامانه جامع اطلاعاتی آن و نرم‌افزار اطلاعات مالی رهاورد نوین تهیه و گردآوری می‌شود. نرم‌افزار مورد استفاده جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، Eviews 10 است. آزمون‌های مورد استفاده، آزمون همبستگی و رگرسیون می‌باشد.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱: خلاصه اطلاعات متغیرهای تحقیق و نقش آنها در مدل

نقش متغیر در مدل	نماد	نام متغیر
وابسته	CRASH	ریسک سقوط قیمت سهام
	NSKEW	
	DUVOL	
وابسته	BIG4	کیفیت حسابرسی
مستقل	FRO	عدم شفافیت گزارشگری مالی
کنترلی	SIZE	اندازه شرکت
کنترلی	SIGMA	انحراف استاندارد بازده هفتگی
کنترلی	RET	میانگین حسابی سالانه
کنترلی	MTB	نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری

کنترلی	LEV	اهرم مالی
کنترلی	ROA	بازده دارایی

جدول ۲- جدول شاخص های توصیفی و آزمون نرمال برای متغیر های تحقیق

احتمال معنی داری	آماره جاک	کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	مینیمم	ماکسیمم	میان	میانگین	
0.000000	160.66 86	1.006 899	0.083 059	0.4998 29	0.000 000	1.000 000	0.000 000	0.479 253	CRA SH
0.000000	481.91 91	6.451 873	- 0.143 67	4.0617 95	- 15.02 9	14.90 166	- 0.314 3	- 0.814 66	NSK EW
0.000000	105.86 58	2.921 992	0.810 799	0.1746 54	0.032 267	0.782 215	0.237 528	0.267 530	DUV OL
0.000000	163.00 82	1.241 443	- 0.491 37	0.4858 12	0.000 000	1.000 000	1.000 000	0.619 295	BIG4
0.000000	1829.4 44	9.113 021	1.429 799	0.1798 67	- 0.599 82	0.997 867	- 0.011 32	0.001 178	FRO
0.000000	171.56 41	4.112 584	0.870 842	1.6194 98	10.67 149	21.32 763	14.58 517	14.82 138	SIZE
0.000000	197.05 39	3.683 591	1.053 400	0.1447 66	0.019 720	0.721 165	0.182 267	0.213 506	SIG MA
0.000000	11311. 52	18.43 851	3.288 875	1.6927 26	- 0.805 61	15.43 139	0.292 237	0.872 558	RET
0.000000	880.04 87	6.017 624	1.789 125	2.9588 97	0.827 970	15.96 954	2.711 631	3.778 993	MTB
0.000087	18.704 09	2.481 412	- 0.221 77	0.1981 60	0.031 431	1.058 784	0.539 889	0.535 135	LEV
0.000000	108.07 43	3.591 694	0.764 942	0.1508 60	- 0.293 71	0.830 346	0.131 868	0.159 195	ROA

منبع: محاسبات تحقیق

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می کنیم متغیر CRASH "ریسک سقوط قیمت سهام" به عنوان متغیر وابسته مدل رگرسیونی تحقیق دارای میانگین ۰.۴۷۹۲۵۳، میانه ۰.۰۰۰۰۰۰، ماکسیمم ۱.۰۰۰۰۰۰، مینیمم ۰.۰۰۰۰۰۰، انحراف معیار ۰.۴۹۹۸۲۹، چولگی ۰.۰۸۳۰۵۹، کشیدگی ۱.۰۰۶۸۹۹، آماره جاک ۱۶۰.۶۶۸۶ و احتمال معنی داری ۰.۰۰۰ می

باشد. متغیر NSKEW "ریسک سقوط قیمت سهام" به عنوان متغیر وابسته مدل رگرسیونی تحقیق دارای میانگین -۰.۸۱۴۶۶ ، میانه -۰.۳۱۴۳ ، ماکسیمم ۱۴.۹۰۱۶۶ ، مینیمم -۱۵.۰۲۹ ، انحراف معیار ۴.۰۶۱۷۹۵ ، چولگی -۰.۱۴۳۶۷ ، کشیدگی ۶.۴۵۱۸۷۳ ، آماره جارتک ۴۸۱.۹۱۹۱ و احتمال معنی داری ۰.۰۰۰ می باشد. متغیر DUVOL "ریسک سقوط قیمت سهام" به عنوان متغیر وابسته مدل رگرسیونی تحقیق دارای میانگین ۰.۲۶۷۵۳۰ ، میانه ۰.۲۳۷۵۲۸ ، ماکسیمم ۰.۷۸۲۲۱۵ ، مینیمم ۰.۰۳۲۲۶۷ ، انحراف معیار ۰.۱۷۴۶۵۴ ، چولگی ۰.۸۱۰۷۹۹ ، کشیدگی ۲.۹۲۱۹۹۲ ، آماره جارتک ۱۰۵.۸۶۵۸ و احتمال معنی داری ۰.۰۰۰ می باشد. متغیر BIG4 "کیفیت حسابرسی" به عنوان متغیر وابسته مدل رگرسیونی تحقیق دارای میانگین ۰.۶۱۹۲۹۵ ، میانه ۱.۰۰۰۰۰۰ ، ماکسیمم ۱.۰۰۰۰۰۰ ، مینیمم ۰.۰۰۰۰۰۰ ، انحراف معیار ۰.۴۸۵۸۱۲ ، چولگی -۰.۴۹۱۳۷ ، کشیدگی ۱.۲۴۱۴۴۳ ، آماره جارتک ۱۶۳.۰۰۸۲ و احتمال معنی داری ۰.۰۰۰ می باشد.

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی: عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی و ریسک سقوط با شرکتهای بورس اوراق بهادار تهران رابطه دارند.

فرضیه فرعی اول: عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه دارد.

مدل (۱-۱)

$$CRASH_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FRO_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 SIGMA_{i,t} + \beta_4 RET_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل (۲-۱)

$$NSKEW_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FRO_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 SIGMA_{i,t} + \beta_4 RET_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل (۳-۱)

$$DUVOL_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FRO_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 SIGMA_{i,t} + \beta_4 RET_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در صورتی که پس از برآورد مدل فوق ضریب β_1 معنی دار شود آنگاه فرضیه فرعی اول مورد حمایت قرار خواهد گرفت.

فرضیه فرعی دوم: عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه دارد.

$$BIG4_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FRO_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 SIGMA_{i,t} + \beta_4 RET_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در صورتی که پس از برآورد مدل فوق ضریب β_1 معنی دار شود آنگاه فرضیه فرعی دوم مورد حمایت قرار خواهد گرفت.

برای آزمون این فرضیه ها از مدل زیر بهره گیری شده است در صورتی که در برازش مدل فوق ضریب β_1 معنی دار شود آنگاه فرضیه ها مورد حمایت قرار خواهد گرفت.

مدل (۱-۱)

$$CRASH_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FRO_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 SIGMA_{i,t} + \beta_4 RET_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

جدول ۳- نتایج حاصل از مدل (۱-۱)

متغیرها	ضرایب	خطای معیار	آماره	سطح معناداری
عرض از مبدا	0.721610	0.204631	3.526400	0.0004
عدم شفافیت گزارشگری مالی	0.057754	0.086558	2.667224	0.0048
اندازه شرکت	0.020156	0.013115	1.536866	0.1247
انحراف استاندارد بازده هفتگی	0.077610	0.124918	0.621289	0.5346
میانگین حسابی سالانه	0.018041	0.008296	2.174745	0.0299
نسبت ارزش بازار به	0.001222	0.006315	0.193440	0.8467

					ارزش دفتری
0.5713	0.566403	0.121535	0.068838	LEV	اهرم مالی
0.9244	-0.094879	0.164050	-0.015565	ROA	بازده دارایی
شاخص های مدل					
0.817104	ضریب تعیین تعدیل شده	0.899040			ضریب تعیین
1.961713	دوربین واتسون	10.93295			آماره F
		0.000000			معناداری

منبع: محاسبات تحقیق

تحلیل نتایج حاصل از مدل برای فرضیه فرعی اول (۱-۱):

H_0 = عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه ندارد.

H_1 = عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه دارد.

با توجه به جدول (۳) ضرایب رگرسیونی برآورد شده برای مدل فرضیه فرعی اول (۱-۱)

(۱) مشاهده می شود که ضریب متغیر عدم شفافیت گزارشگری مالی (FRO) برابر ۰.۰۵۷۷۵۴ و سطح معنی داری معادل ۰.۰۰۴۸ بدست آمده است لذا با توجه به اینکه این مقدار از سطح آلفای تحقیق که برابر ۰.۰۵ است، کمتر می باشد لذا این فرضیه (صفر) که بین عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه ندارد، رد می شود. یعنی می توان گفت که بین عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه معناداری و مثبت وجود دارد.

در بررسی معنی دار بودن کل این مدل با توجه به این که مقدار احتمال معناداری آزمون تحلیل واریانس F از ۰/۰۵ کوچک تر می باشد ($P\text{-Value} < ۰/۰۵$) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کل مدل تایید می شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۸۹ درصد از تغییرات توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می گردد. که مقدار بسیار مناسبی می باشد. همچنین نتایج برآورد آماره دوربین واتسون در جهت تایید استقلال اجزای خطا نشان از برآورد این آماره با مقدار ۱.۹۶ دارد که در محدوده مناسب ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد.

برای آزمون این فرضیه ها از مدل زیر بهره گیری شده است در صورتی که در برازش مدل فوق ضریب β_1 معنی دار شود آنگاه فرضیه ها مورد حمایت قرار خواهد گرفت.

مدل (۲-۱)

$$NSKEW_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FRO_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 SIGMA_{i,t} + \beta_4 RET_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

جدول ۴- نتایج حاصل از مدل (۲-۱)

متغیرها	ضرایب	خطای معیار	آماره	سطح معناداری
عرض از مبدا	β_0	-	2.502619	0.0689
عدم شفافیت گزارشگری مالی	FRO	0.728785	2.547535	0.0041
اندازه شرکت	SIZE	0.089030	1.898182	0.0580
انحراف استاندارد بازده هفتگی	SIGMA	0.872343	1.526757	0.1272
میانگین حسابی سالانه	RET	0.073198	7.130090	0.0000
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	MTB	0.050067	1.302528	0.1931
اهرم مالی	LEV	0.841205	0.834761	0.4041
بازده دارایی	ROA	1.185145	0.149603	0.8811
شاخص های مدل				
ضریب تعیین	0.626047	ضریب تعیین تعدیل شده		0.541065
آماره F	7.385211	دوربین واتسون		2.106368
معناداری	0.000000			

منبع: محاسبات تحقیق

تحلیل نتایج حاصل از مدل برای فرضیه فرعی اول (۲-۱):

$H_0 =$ عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه ندارد.

$H_1 =$ عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه دارد.

با توجه به جدول (۴) ضرایب رگرسیونی برآورد شده برای مدل فرضیه فرعی اول (۱-۲) مشاهده می‌شود که ضریب متغیر عدم شفافیت گزارشگری مالی (FRO) برابر ۰.۳۹۹۰۳۵ و سطح معنی داری معادل ۰.۰۰۴۱ بدست آمده است لذا با توجه به اینکه این مقدار از سطح آلفای تحقیق که برابر ۰.۰۵ است، کمتر می‌باشد لذا این فرضیه (صفر) که بین عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه ندارد، رد می‌شود. یعنی می‌توان گفت که بین عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه معناداری و مثبت وجود دارد. در بررسی معنی دار بودن کل این مدل با توجه به این که مقدار احتمال معناداری آزمون تحلیل واریانس F از ۰/۰۵ کوچک‌تر می‌باشد ($P\text{-Value} < ۰/۰۵$) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کل مدل تایید می‌شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۶۲ درصد از تغییرات توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می‌گردد. که مقدار بسیار مناسبی می‌باشد. همچنین نتایج برآورد آماره دوربین واتسون در جهت تایید استقلال اجزای خطا نشان از برآورد این آماره با مقدار ۲.۱۰ دارد که در محدوده مناسب ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد.

برای آزمون این فرضیه‌ها از مدل زیر بهره‌گیری شده است در صورتی که در برازش مدل فوق ضریب β_1 معنی دار شود آنگاه فرضیه‌ها مورد حمایت قرار خواهد گرفت.

مدل (۱-۳)

$$DUVOL_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FRO_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 SIGMA_{i,t} + \beta_4 RET_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در جدول زیر مدل فوق مورد برازش قرار گرفته است.

جدول ۵- نتایج حاصل از مدل (۳-۱)

متغیرها	ضرایب	خطای معیار	آماره	سطح معناداری
عرض از مبدا	β_0	-	0.026418	0.2717
عدم شفافیت گزارشگری مالی	FRO	0.007860	3.554193	0.0096
اندازه شرکت	SIZE	0.001540	2.551615	0.0109
انحراف استاندارد بازده هفتگی	SIGMA	0.018607	54.16136	0.0000
میانگین حسابی سالانه	RET	0.000841	1.109827	0.2674
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری	MTB	0.000566	3.366382	0.0008
اهرم مالی	LEV	0.014170	1.789804	0.0739
بازده دارایی	ROA	0.018700	3.623410	0.0003
شاخص های مدل				
ضریب تعیین	0.909348	ضریب تعیین تعدیل شده		0.908397
آماره F	956.7232	دوربین واتسون		1.809621
معناداری	0.000000			

منبع: محاسبات تحقیق

تحلیل نتایج حاصل از مدل برای فرضیه فرعی اول (۳-۱):

H_0 = عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه ندارد.

H_1 = عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه دارد.

با توجه به جدول (۵) ضرایب رگرسیونی برآورد شده برای مدل فرضیه فرعی اول (۳-۱)

مشاهده می شود که ضریب متغیر عدم شفافیت گزارشگری مالی (FRO) برابر ۰.۰۰۴۳۵۶ و سطح معنی داری معادل ۰.۰۰۹۶ بدست آمده است لذا با توجه به اینکه این مقدار از سطح آلفای تحقیق که برابر ۰.۰۵ است، کمتر می باشد لذا این فرضیه (صفر) که بین عدم شفافیت

گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه ندارد، رد می‌شود. یعنی می‌توان گفت که بین عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه معناداری و مثبت وجود دارد. بررسی معنی‌دار بودن کل این مدل با توجه به این که مقدار احتمال معناداری آزمون تحلیل واریانس F از ۰/۰۵ کوچک‌تر می‌باشد (P-Value < ۰/۰۵) با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن کل مدل تایید می‌شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۹۰ درصد از تغییرات توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می‌گردد. که مقدار بسیار مناسبی می‌باشد. همچنین نتایج برآورد آماره دوربین واتسون در جهت تایید استقلال اجزای خطا نشان از برآورد این آماره با مقدار ۱۸۰ دارد که در محدوده مناسب ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد.

برای آزمون این فرضیه‌ها از مدل زیر بهره‌گیری شده است در صورتی که در برازش مدل فوق ضریب β_1 معنی‌دار شود آنگاه فرضیه‌ها مورد حمایت قرار خواهد گرفت.

(مدل ۲)

$$BIG4_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FRO_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 SIGMA_{i,t} + \beta_4 RET_{i,t} + \beta_5 MTB_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در جدول (۴-۱۴) مدل فوق مورد برازش قرار گرفته است.

جدول ۶- نتایج حاصل از مدل دوم

سطح معناداری	آماره	خطای معیار	ضرایب	متغیرها
0.0045	2.846871	0.311243	0.886068	β_0 عرض از مبدا
0.0010	- 2.754104	0.071426	- 0.053863	FRO عدم شفافیت گزارشگری مالی
0.4950	- 0.682677	0.020434	- 0.013950	SIZE اندازه شرکت
0.0561	- 1.912803	0.139859	- 0.267522	SIGMA انحراف استاندارد بازده هفتگی
0.8732	0.159695	0.006973	0.001113	RET میانگین حسابی سالانه
0.9801	0.024984	0.005425	0.000136	MTB نسبت ارزش بازار به ارزش

					دفتری
0.4612	0.737171	0.134827	0.099391	LEV	اهرم مالی
0.0924	1.684878	0.161621	0.272312	ROA	بازده دارایی
شاخص های مدل					
0.476940	ضریب تعیین تعدیل شده		0.582933	ضریب تعیین	
1.908352	دوربین واتسون		2.669347	آماره F	
			0.000000	معناداری	

منبع: محاسبات تحقیق

تحلیل نتایج حاصل از مدل برای فرضیه دوم:

$H_0 =$ عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه ندارد.

$H_1 =$ عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه دارد.

با توجه به جدول (۶) ضرایب رگرسیونی برآورد شده برای مدل فرضیه اول مشاهده می شود که ضریب متغیر عدم شفافیت گزارشگری مالی (FRO) برابر ۰.۰۵۳۸۶۳- و سطح معنی داری معادل ۰.۰۰۱۰ بدست آمده است لذا با توجه به اینکه این مقدار از سطح آلفای تحقیق که برابر ۰.۰۵ است، کمتر می باشد لذا این فرضیه (صفر) که عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه ندارد، رد می شود. یعنی می توان گفت عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه معنادار و معکوس دارد. در بررسی معنی دار بودن کل این مدل با توجه به این که مقدار احتمال معناداری آزمون تحلیل واریانس F از ۰/۰۵ کوچک تر می باشد (P-Value < ۰/۰۵) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کل مدل تایید می شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که ۵۸ درصد از تغییرات توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می گردد. که مقدار بسیار مناسبی می باشد. همچنین نتایج برآورد آماره دوربین واتسون در جهت تایید استقلال اجزای خطا نشان از برآورد این آماره با مقدار ۱.۹۰ دارد که در محدوده مناسب ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد.

نتیجه گیری و پیشنهادات

فرضیه اصلی

عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی و ریسک سقوط قیمت سهام در محیط های اسلامی رابطه دارند.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ای آماری نشان داد که عدم شفافیت اطلاعات مالی ریسک سقوط قیمت سهام را افزایش می‌دهد. تحقیقات انجام شده در زمینه کیفیت حسابرسی نشان می‌دهد که عواملی هم‌چون (۱) معقول بودن حق الزحمه حسابرسی (۲) تعویض ادواری حساب‌برسان (۳) تشکیل کمیته حسابرسی در شرکت‌ها (۴) منع ارتباط طولانی مدت با صاحب‌کاران (۵) ادغام مؤسسات کوچک‌تر و تشکیل مؤسسات حسابرسی بزرگ‌تر (۶) ایجاد سازوکاری برای پاسخ‌گو کردن حساب‌برسان (۷) تخصص‌گرایی حساب‌برسان - حسابرسی صنایع خاص (۸) تأکید بر بررسی هم‌پیشگان (۹) رتبه بندی سالانه مؤسسات حسابرسی (۱۰) وجود قوانین حمایتی از حقوق حساب‌برسان (به ویژه عدم مصالحه در گزارش‌گری موارد نقض)، و موارد دیگری هستند که منجر به تقویت کیفیت حسابرسی می‌شود. در شرایط وجود عدم شفافیت در گزارشگری مالی مدیران به علل متعدد، از جمله حفظ شغل خود، از افشای اخبار، منفی خودداری می‌کنند. با ادامه روند عدم افشای اخبار منفی، این نوع اطلاعات در داخل شرکت انباشته شده و هنگامی که به یکباره وارد بازار می‌شود، به سقوط قیمت سهام منجر می‌گردد. از این رو یافته های حاصل از این فرضیه با یافته های حاصل از پژوهش های فروغی و همکاران (۱۳۹۹) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی اول

عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط قیمت سهام رابطه دارد.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ای آماری نشان داد که بین عدم شفافیت گزارشگری مالی با ریسک سقوط رابطه معناداری و مثبت وجود دارد. عدم شفافیت اطلاعات مالی احتمال ورود ناگهانی توده اخبار بد به بازار و در نتیجه، ریسک سقوط قیمت سهام را افزایش

می‌دهد. در شرکت هایی که از عدم تقارن اطلاعاتی بالاتری برخوردارند، اثر عدم شفافیت اطلاعات مالی بر افزایش ریسک سقوط آتی قیمت سهام بیشتر است. در شرایط وجود عدم تقارن اطلاعاتی به علت فقدان یک جریان روان اطلاعاتی، سرمایه گذاران به راحتی قادر به ارزیابی عملکرد شرکت نیستند، در نتیجه، مدیران از انگیزه های لازم برای افشا نکردن اخبار بد و نگهداری آنها در داخل شرکت برخوردار خواهند شد. با توجه به اینکه در شرایط وجود عدم تقارن اطلاعاتی، مدیران از فرصتهای بیشتری به منظور اقدام به مدیریت سود برخوردارند، در نتیجه، در شرایط وجود عدم تقارن اطلاعاتی، اثر عدم شفافیت اطلاعات مالی بر افزایش ریسک سقوط قیمت سهام بیشتر خواهد شد. یافته های حاصل از این فرضیه با یافته های حاصل از پژوهش های هاتن و همکاران (۲۰۱۹) و فرووگی و میرزایی (۱۴۰۰) و مرادی و همکاران (۲۰۲۲) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی دوم

عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه دارد.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ای آماری نشان داد که عدم شفافیت گزارشگری مالی با کیفیت حسابرسی رابطه معنادار و معکوس دارد. تخصص حسابرس و شناخت صنعت باعث ارتقای کیفیت حسابرسی می‌شود. در حوزه گزارشگری مالی و قابلیت اتکا صورت های مالی و اثربخش بودن اطلاعات تأثیر بسزایی بر کیفیت حسابرسی دارد. همچنین این نتیجه مطابق انتظار بوده و مبین آن است شرکت هایی که حسابرس آنها در دوره زمانی چند ساله تغییری نکرده است، رتبه شفافیت شرکتی برتری نسبت به شرکت هایی داشته اند که در دوره های زمانی چندساله ناگزیر به تغییر حسابرس مستقل شده اند. به بیان دیگر، نتیجه حاصله نشان دهنده اثربخشی بیشتر خدمات حسابرسی مستقل در کاهش پیامدهای نظریه نمایندگی، بهبود کیفیت افشا و نقدینگی سهام در شرکت هایی است که حسابرس خود را در دوره زمانی چهار سال تغییر نداده اند. یافته های حاصل از این فرضیه با یافته های حاصل از پژوهش های مارتانی و همکاران (۲۰۲۱) و پین و ویلیامسون (۲۰۲۱) همخوانی دارد.

پیشنهادات

- ✓ به سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی پیشنهاد می‌گردد که در اتخاذ تصمیمات اقتصادی خود پیرامون خرید و فروش سهام شرکت‌ها، در کنار سایر متغیرهای مالی تأثیرگذار بر ریسک سقوط قیمت سهام شرکت، تأثیر شفافیت کیفیت گزارشگری را نیز به عنوان عاملی مهم در تصمیم‌گیری مدنظر داشته باشند.
- ✓ از آنجایی که با توجه به نتیجه فرضیه‌های پژوهش، به سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان پیشنهاد می‌شود در هنگام تصمیم‌گیری، به شفافیت گزارشگری مالی به عنوان عاملی تأثیرگذار بر قیمت سهام و در نتیجه بازده سرمایه‌گذاری خود، توجه نمایند.
- ✓ با توجه به تحولات اخیر در حرفه حسابرسی در ایران و تشکیل مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران، و هم‌چنین گسترش بازارهای مالی و افزایش نیاز روزافزون به اطلاعات مالی معتبر پیشنهاد می‌شود که با استفاده از تحقیقات انجام شده در کشورهای دیگر و انجام تحقیقات بنیادی، عناصر مؤثر بر کیفیت حسابرسی، چه از نظر کیفیت واقعی حسابرسی (کشف و گزارش تحریفات گزارشهای مالی) و چه از نظر برداشت از کیفیت حسابرسی (اعتماد استفاده‌کنندگان از گزارشهای مالی) شناسایی شود.

منابع

- برزگر، قدرت اله، فقیه، محسن. (۱۴۰۲). خوانایی گزارشگری مالی و همزمانی قیمت سهام: نقش تعدیلگر پوشش رسانه‌ای مدیرعامل. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۲۰(۷۸)، ۱۱۷-۱۵۳.
- رجب‌کردی، مجید، تختایی، نصراله. (۱۴۰۰). تأثیر حق‌الزحمه خدمات غیر حسابرسی و دوره تصدی شریک حسابررس بر کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *ششمین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت، حسابداری و اقتصاد سالم در بانک، بورس و بیمه، تهران*.
- خدادادی، ولی، لشگرآرا، سهیلا، مظاهری، اسماعیل، آیتی مهر، محمد. (۱۴۰۳). مدل‌سازی وابستگی سقوط قیمت سهام با رویکرد تابع کاپولا-گارچ شرطی و ارتباط آن با ساختار قیمت‌گذاری منطقی سهام. *فصلنامه قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری*، ۳(۲)، ۱-۳۲.
- طالب پوراصل، رزگار، هرمزی، شیرکو، قهرمانی، محمدامین، وارسته، هاشم. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر چرخش مؤسسات

- حسابرسی بر کیفیت حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *دانش حسابرسی*، ۱۸(۷۳)، ۱۸۷-۲۱۰.
- فروغی، داریوش، امیری، هادی، میرزایی، منوچهر. (۱۴۰۰). تاثیر شفاف بودن اطلاعات مالی بر ریسک سقوط قیمت سهام آتی قیمت سهام در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش های حسابداری مالی، ۳(۴)، ۱۵-۴۰.
- فروغی، داریوش، میرزایی، منوچهر. (۱۳۹۹). تاثیر محافظه کاری شرطی حسابداری بر روی ریسک سقوط قیمت سهام آتی، پیشرفت های حسابداری، ۴(۲)، ۱۱۷-۷۷.
- مرادی، مجید، ملکیان، اسفندیار، بزرگر، قدرت اله. (۱۴۰۳). بررسی ضعف رفتارهای اخلاقی مدیران بر سیستم حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی. *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۱۶(۶۱)، ۵-۲۴.
- An, H., Zhang, T. (2020). Stock price synchronicity, crash risk, and institutional investors. *Journal of Corporate Finance*, 21, 1-15.
- Billings, M., Capie, F. (2009). Transparency and financial reporting in mid-20th century British banking. *In Accounting Forum*, 33(1), 38-53. No longer published by Elsevier.
- Bleck A., Liu, X. (2007). Market Transparency and the Accounting Regime. *Journal of Accounting Research*, 45, 229-256.
- Chen, J., Hong, H., Stein, J. (2001). Forecasting crashes: Trading volume, past returns, and conditional skewness in stock prices. *Journal of Financial Economics*, 61, 345-381.
- Ertugrul, M., Lei, J., Qiu, J., Wan, C. (2017). Annual report readability, tone ambiguity, and the cost of borrowing. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 52(2), 811-836.
- Hutton, A. P., Marcus, A. J., Tehranian, H. (2009). Opaque Financial Reports, R2, and Crash Risk. *Journal of Financial Economics*, 94(1), 67-86
- Hutton, A. P., Marcus, A. J., Tehranian, H. (2019). Opaque financial reports, R2, and crash risk. *Journal of financial Economics*, 94(1), 67-86.
- Kim, J. B., Zhang, L. (2015) Accounting conservatism and crash risk: Firm-level evidence. *Contemporary Accounting Research*, 33, 412-441.
- Kim, Y., Li, H., Li, S. (2014). Corporate Social Responsibility and Stock Price Crash Risk. *Journal of Banking & Finance*, 43, 1-13.
- Kothari, S. P., Shu, S., Wysocki, P. D. (2005). Do Managers Withhold Bad News?. *Journal of Accounting Research*, (47), 241-276.
- Kousenidis, D. V., Ladas, A. C., Negakis, C. I. (2020). Accounting conservatism quality of accounting information and crash risk of stock prices. *The Journal of Economic Asymmetries*, 11, 120-137.
- Boqiang, L., Nan, W. (2023). Climate Risk Disclosure and Stock Price Crash Risk: The Case of China. *International Review of Economics & Finance*, 83(C), 21-34.
- Martani, D., Rahmah, N. A., Fitriany, F., Anggraita, V. (2021). Impact of audit tenure and audit rotation on the audit quality: Big 4 vs non big 4. *Cogent Economics & Finance*, 9(1), 1901395
- Payne, J. L., Williamson, R. (2021). An examination of the influence of mutual

CFO/audit firm tenure on audit quality. *Journal of Accounting and Public Policy*, 106825.

Soo-Joon, C., Makoto, N., Ryosuke, F. (2020). Financial Reporting Opacity, Audit Quality and Crash Risk: Evidence from Japan. *Journal of asian finance, economics and business*, 7(1), 9–17.

Moradi, M., Malekian, E., Barzegar, G. (2022). Investigating the weak managers' ethical behaviours on stock price crash risk and the financial reporting quality. *International Journal of Nonlinear Analysis and Applications*, 13(2), 535-547.